

SXEDIO.Κ36

24.1.1965: Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ "ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ" ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙ ΤΟΝ ΜΑΚΑΡΙΟ ΟΤΙ ΜΑΤΑΙΩΣΕ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΣΠΙΖΕΙ ΤΟΥΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στις **24** Ιανουαρίου **1965**, καθώς οξύνονταν οι σχέσεις του Προέδρου Μακαρίου με τον Στρατηγό Γρίβα, ο οποίος μάλιστα τον κατηγορούσε ότι προσπαθούσε να εφαρμόσει διαφορετική γραμμή από την Ελληνική Κυβέρνηση στο θέμα της Ένωσης, και δημιουργήθηκε το λεγόμενο "στρατιωτικό θέμα" γύρω από το ποιος ελέγχει και διατάζει τις στρατιωτικές δυνάμεις στην Κύπρο (Εθνική Φρουρά, ΕΛΔΥΚ και Μεραρχία), στην Αθήνα η εφημερίδα "Ελευθερία" που πρόσκειτο στον Υπουργό Κωνσταντίνο Μητσοτάκη, μετέπειτα πρωθυπουργό της Ελλάδας, εξαπέλυσε την πιο σφοδρή επίθεση εναντίον του Προέδρου Μακαρίου τον οποίο κατηγορούσε ότι είχε ματαιώσει την επίτευξη της Ένωσης.

Εγγραφε η εφημερίδα σε κύριο άρθρο της:

"Όταν έλθη η ώρα να δοθούν όλα τα στοιχεία εις την δημοσιότητα, το "Έθνος θα πληροφορηθή ότι η ελληνική εξωτερική πολιτική του Κέντρου είχε καταστήσει την Ένωσιν σχεδόν πραγματικότητα. Την εματαιώσαν ένας υπεύθυνος εις την Λευκωσίαν και δευτερευόντως, ένας ανευθυνούπευθυνος εις τας Αθήνας. Ποίον ήτο το ποσοστόν του δόλου και ποία η μερίς της μωρίας των δύο αυτών σπουδαρχηγών, θα είναι δύσκολον να διευκρινισθή ακόμη και τότε. Αλλ' όχι ακατόρθωτον".

Ακόμα η εφημερίδα στο άρθρο της χαρακτήριζε "στιλέττο εις τα νώτα του Κυπριακού Ελληνισμού" τις τελευταίες δηλώσεις του Υπουργού Εξωτερικών της Σοβιετικής Ενώσεως Αντρέϊ Γκρομύκο με τις οποίες υποστήριζε Ομοσπονδιακή λύση στο Κυπριακό".

Με το άρθρο υπεύθυνος στην Κύπρο για ματαίωση της Ένωσης θεωρείτο ο Πρόεδρος Μακάριος ενώ ο

"ανευθυνούπεύθυνος" των Αθηνών ήταν ο Ανδρέας Παπαπανδρέου, τέως Αναπληρωτής Υπουργός Συντονισμού και γιος του Πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου, με τον οποίο ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης είχε πολιτικές, αν όχι και προσωπικές, διαφορές.

Ο Ανδρέας Παπανδρέου είχε υποχρεωθεί σε παραίτηση λίγες ημέρες προηγουμένως (15 Νοεμβρίου) και η παραίτηση του θεωρήθηκε ότι οφειλόταν σε πιέσεις των Αμερικανών προς τον Πρωθυπουργό πατέρα του, λόγω των φιλοαριστερών θέσεων του.

Σε τέτοιο σημείο έφθασε η κρίση ώστε ο Γεώργιος Παπανδρέου αναγκάστηκε να δηλώσει στη Βουλή κατά τη συζήτηση του θέματος της παραίτησής του Ανδρέα Παπανδρέου ότι "η Ελλάδα είναι μεν σύμμαχος της Δύσεως αλλά όχι δορυφόρος της Δύσεως" (18.11.65).

Η παραίτηση του Ανδρέα Παπανδρέου ύστερα από πιέσεις της Δύσης που δεν ήθελε ένα τέτοιο άνθρωπο στο πλευρό του Ελληνα Πρωθυπουργού, γιατί φοβείτο ότι θα επηρεάζε την κυβερνητική πολιτική ταυτίστηκε με την πολιτική Μακαρίου και όπως μετέδιδε στις 26 Ιανουαρίου 1965 ο Ευριπίδης Ακρίτας από την Αθήνα στην εφημερίδα ο "Φιλελεύθερος" επικαλούμενος αρμόδιους παράγοντες "απεκαλύφθη ότι η γραμμή που υποστήριζαν οι εμφανιζόμενοι σήμερα ως κατήγοροι του Μακαρίου και του Ανδρέα Παπανδρέου συνίσταται εις την ανάληψιν πραξικοπήματος εις την Κύπρον διά την ανατροπήν του Μακαρίου και την επιβολήν του Σχεδίου Ατσεσον".

Ετσι ενώ ο σάλος γύρω από τις κατηγορίες της εφημερίδας "Ελευθερία" εναντίον του Προέδρου Μακαρίου και του Ανδρέα Παπανδρέου έπαιρναν διαστάσεις, ο Στρατηγός Γρίβας να διεξήγαγε στην Αθήνα συνομιλίες με τους Υπουργούς Εξωτερικών και Αμυνας Σταύρο Κωστόπουλο και Πέτρο Γαρουφαλιά για το λεγόμενο στρατιωτικό θέμα, το οποίο θεωρείται πολύ σημαντικό για τους στρατιωτικούς και ιδιαίτερα το Στρατηγό Γρίβα που επιδίωκε πλήρη έλεγχο στο στρατό στην Κύπρο.

Στην Κύπρο οι κατηγορίες της "Ελευθερίας" έπεσαν σαν βόμβα και όλος ο τύπος άρχισε να την προκαλεί να δώσει στη δημοσιότητα τα στοιχεία που ισχυριζόταν ότι κατείχε.

Ταυτόχρονα στον Πρόεδρο Μακάριο έδωσε βήμα (εφημερίδες **29.1.1965**) μια άλλη αθηναϊκή εφημερίδα, η "Ακρόπολις" που πρόσκειτο στην ΕΡΕ, του Κωνσταντίνου Καραμανλή, ο οποίος ζούσε αυτοεξόριστος στο Παρίσι.

Ο Πρόεδρος Μακάριος απάντησε στη σχετική ερώτηση του δημοσιογράφου της εφημερίδας προκαλώντας και αυτός με τη σειρά του την εφημερίδα να αποκαλύψει τα στοιχεία που ισχυριζόταν ότι κατείχε:

"Νομίζω ότι η δημοσιεύσασα τοιαύτην σοβαράν κατηγορίαν εφημερίς έχει επιτακτικόν και άμεσον καθήκον έναντι του Έθνους να αποκαλύψη ή μάλλον να καταγγείλη κατά ποίον τρόπον εματαίωσα την Ένωσιν, ήτις κατά την γνώμην ή τας πληροφορίας του αρθρογράφου ήτο σχεδόν πραγματικότης.

Είναι αληθές ότι αντέδρασα εντόνως κατά του γνωστού σχεδίου Ατσεσον, διά του οποίου εγένετο εισήγησις όπως παραχωρηθή σημαντική έκτασης Κυπριακού εδάφους ως βάσις εις την Τουρκίαν, διά να ενωθή κατόπιν της διχοτομήσεως αυτής το υπόλοιπον τμήμα με την Ελλάδα. Εάν υπάρχουν υποστηρικταί της τοιούτου είδους ενώσεως η ευκαιρία δεν εχάθη δι' αυτούς. Δεν γνωρίζω ποίου άλλου είδους ενώσεως εματαίωσα την πραγματοποίησιν.

Η κατ' εμού κατηγορία είναι τω όντι βαρυτάτη και η κατήγορος εφημερίς διά λόγους στοιχειώδους ηθικής, αλλά και ευθύνης έναντι του Έθνους, ιδιαιτέρως δε έναντι του αγωνιζομένου Κυπριακού Ελληνισμού, οφείλει να δώση εις την δημοσιότητα όλα τα στοιχεία διά να γνωσθή πλήρως η αλήθεια και να καταλογισθούν ευθύνας. Άλλως η τοιαύτη αρθρογραφία αποτελεί συκοφαντίαν, της οποίας είναι πολύ ύποπτα τα κίνητρα και αποδεικνύει συγχρόνως έλλειψιν υψηλού ήθους εις την αντιμετώπισιν των μεγάλων εθνικών προβλημάτων".

Η εφημερίδα δεν έδωσε τα στοιχεία που

ισχυριζόταν ότι κατείχε στη δημοσιότητα, ενώ θα πρέπει να παρενέβη προς αυτήν η Ελληνική Κυβέρνηση.

Ετσι στις 29 Ιανουαρίου επανήλθε με ένα άρθρο στο οποίο ανέφερε ότι "δεν δικαιούται μεν να δώσει τα στοιχεία που έχει εις χείρας της", διότι ο Έλληνας πρωθυπουργός "έχει την άποψιν ότι υπό τας παρούσας περιστάσεις, δεν επιτρέπεται περαιτέρω συζήτησις του θέματος τούτου" και επομένως "δεν είναι δυνατή η δημοσίευσις όλων των στοιχείων" αλλά "ούτως ή άλλως έχει κερδίσει πολύ έδαφος μεταξύ του ελληνικού λαού η υπόνοια ότι ο Μακάριος ομιλεί περί Ενώσεως ανταποκρινόμενος εις τον προαιώνιον πόθον και την λαχτάραν του Κυπριακού λαού, αλλά Ενωσιν δεν θέλει και την τορπιλλίζει πότε με το ένα πρόσχημα και πότε με το άλλο".

Ακόμα ανέφερε ότι το σχέδιο στο οποίο αναφερόταν δεν ήταν το σχέδιο Ατσεσον αλλά "της συμφωνηθείσης μεταξύ Αθηνών και Λευκωσίας Ενώσεως", η οποία θα είχε ήδη πραγματοποιηθή και θα απεστέλει γεγονός τετελεσμένον, αν ο Μακάριος "πότε με το εν και πότε με το άλλο πρόσχημα" δεν εματαίωσε τα πάντα "αποβλέπων αποκλειστικώς εις την προσωπικήν του φιλοδοξίαν".

Διότι κατά την εφημερίδα η Ένωσις "θα εσήμαιεν αναγκαίως τον τερματισμό της πολιτικής του σταδιοδρομίας και την επάνοδον του εις τα στενά και μελαγχολικά ήδη- μετά την γεύσιν της εγκοσμίου εξουσίας- εκκλησιαστικά του καθήκοντα".

Αυτό πήγαινε πολύ και ο Πρόεδρος Μακάριος επανήλθε με μια γραπτή δήλωση καταπέλιτη καταγγέλλοντας την "Ελευθερία" για ύποπτα κίνητρα και προκαλώντας την να αποκαλύψει τα στοιχεία που ισχυριζόταν ότι κατείχε.

Είπε ο Πρόεδρος Μακάριος:

"Λυπούμαι πολύ διότι η εφημερίς "Ελευθερία", αντί να αποδείξη διά στοιχείων την σοβαράν κατηγορίαν, ότι εματαίωσα την Ένωσιν, προσποιείται εθνικήν ευαισθησίαν και συμμορφουμένη δήθεν προς σύστασιν του Προέδρου της Ελληνικής Κυβερνήσεως

ότι δεν επιτρέπεται υπό τας παρούσας συνθήκας περαιτέρω συζητήσεις του θέματος, αποφεύγει να δώσει εις την δημοσιότητα τα "εις χείρας της στοιχεία".

Η άρνησις της "Ελευθερίας" να ομιλήση διά συγκεκριμένων αποδείξεων και να αποκαλύψη την αλήθειαν, μου ενίσχυσε την πεποίθησιν ότι η η "κατήγορος" εφημερίς έχει ύποπτα κίνητρα, τα οποία διά της προσφάτου αρθρογραφίας της κατέστησαν τώρα περισσότερον διαφανή.

Ειλικρινώς ποιτεύω ότι η εφημερίς αυτή υπηρετεί συμφέροντα όχι εθνικά. Ας γνωρίζη όμως ότι με όσα και αν έγγραψε ή πρόκειται να γράψη δεν θα δυνηθή να ματαιώση την πραγματοποίησιν των εθνικών πόθων του Κυπριακού Ελληνισμού".

Σε υποστήριξη του Προέδρου Μακαρίου ήλθε και ο Πρωθυπουργός Γεώργιος Παπανδρέου ο οποίος στις 30 Ιανουαρίου ξεκαθάρισε μια και καλή τα πράγματα, χωρίς, ωστόσο, να πείσει την εφημερίδα.

Είπε ο Γεώργιος Παπανδρέου, χωρίς να αναφέρεται τις κατηγορίες εναντίον του Μακαρίου:

"Ο Πρόεδρος Μακάριος επιδιώκει αδέσμευτον ανεξαρτησίαν, με δικαίωμα αυτοδιαθέσως. Αυτή είναι και η πολιτική της Ελληνικής Κυβερνήσεως, επομένως δεν υφίσταται καμμία μεταβολή".

Όμως η "Ελευθερία" επανήλθε σε νέο άρθρο της και παρέθετε τις εξής τέσσερις "απιστίες" όπως τις αποκαλούσε του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου:

ΠΡΩΤΟ: Κατά το θέρος του 1964 ο Γεώργιος Παπανδρέου επρότεινε εις τον Μακάριον να κηρύξουν την Ενωσιν, αι Βουλαί της Κύπρου και της Ελλάδος και ο Μακάριος αντέκρουσε την πρότασιν ταύτην ισχυριζόμενος ότι πρόκειται περί παγίδας.

ΔΕΥΤΕΡΟ: Ηξίωσεν αν γίνη ποτέ η Ενωσις, να είναι άνευ όρων.

ΤΡΙΤΟ: Αρνεείται εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν την βασικήν ευθύνην και πρωτοβουλίαν διά τας τύχας του ελληνισμού και συνεπώς διά τας τύχας της Κύπρου.

ΤΕΤΑΡΤΟ: Ενώ πολιτική της Ελληνικής Κυβερνήσεως "απέδωσε πλουσίους καρπούς" και το κάθε

τι "είχε φθάσει εις το στάδιον της πραγματοποιήσεως" ο Μακάριος "αφήκε τους καρπούς να σαπίσουν" διότι χάρις εις την πολιτικήν του εφθάσαμεν τώρα εις αδιέξοδον το οποίον "ούτε πραξικοπηματικήν ένωσιν μας επιτρέπει πλέον να πραγματοποιήσωμεν".

Αυτή τη φορά απάντηση στις κατηγορίες εναντίον του Προέδρου Μακαρίου έδωσε ο Ανδρέας Παπανδρέου, τέως Αναπληρωτής Υπουργός Συντονισμού.

Μιλώντας σε διάσκεψη τύπου στις 4 Φεβρουαρίου 1965 στη Γερμανία ο Ανδρέας Παπανδρέου δήλωσε απαντώντας στις κατηγορίες εναντίον του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου:

"Ουδέποτε προσεφέρθη ως λύσις του Κυπριακού η Ένωσις και επομένως παρ ουδενός απερρίφθη. Προσεφέρθη η διχοτόμησις υπό την μορφή της λύσεως Ατσεσον, η οποία και απερρίφθη ομοφώνως υπό του Μακαρίου και της Ελληνικής Κυβερνήσεως απολύτως απαραδάκτος. Είμαι πεπεισμένος ότι ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος είναι σαφώς τεταγμένος υπέρ της γνησίας ενώσεως της Κύπρου μετά της Ελλάδος".

Στο χορό των κατηγοριών εναντίον του Προέδρου Μακαρίου ότι ματαίωσε την Ένωση μπήκε και η αντιπολιτευόμενη εφημερίδα στην Κύπρο, η "Εθνική" του πρώην Δημάρχου Λευκωσίας και ηγέτη της Δημοκρατικής Ένωσης Θεμιστοκλή Δέρβη.

Σε ένα βαρύγδουπο άρθρο της στις 7 Φεβρουαρίου η εφημερίδα παρουσιάστηκε να υιοθετεί πλήρως τις κατηγορίες της "Ελευθερίας" των Αθηνών εναντίον του Προέδρου Μακαρίου και εξαπέλυε εναντίον του και άλλες.

Η εφημερίδα παρουσίαζε τον Γεώργιο Παπανδρέου ως σφοδρόν κατήγορο του Μακαρίου. Εγραφε η εφημερίδα:

"Το παρελθόν έτος ο Εθνικός Κυβερνήτης Γ. Παπαδνρέου επρότεινεν εις τον Μακάριον να προχωρήσουν αι βουλαί της Μητρός Πατρίδος και της Κύπρου εις άμεσον κήρυξιν της Ένώσεως. Είναι γεγονός αναμφισβήτητον μη επιδεχόμενον ουδεμιάς αμφιβολίας, καθ' ότι τα κείμενα, αψευδείς μάρτυρες,

είναι λαλίστατα. Λαλίστατα τα έγγραφα αποκαλυπτική η επιστολή καταπέλιτης και συνάμα σφοδρόν κατηγορητήριο το έγγραφον του Εθνικού Κυβερνήτου προς τον Μακάριον, το οποίον ούτος καίτοι προκληθείς υπό αθηναϊκών εφημερίδων ασφαλώς δεν δίδει εις την δημοσιότητα".

Σε ένα νέο άρθρο του ο Δέρβης παρουσίαζε τον Σοφοκλή Βενιζέλο δηλώσαντα ότι η Ένωση της Κύπρου, όταν αναλάμβανε τη διακυβέρνηση της Ελλάδας είχε υπ' όψη της να συμβουλευσει τον Μακάριο να παραιτηθεί, διότι εκινδύνευε "να παρασύρη και την Ελλάδα εις την καταστροφήν με την παραπαίουσαν πολιτικήν του".

Τα ίδια επανέλαβε ο Βενιζέλος κατά τον Δέρβη και στον πρώην Πρεσβευτή της Ελλάδας στην Κύπρο Μιλτιάδη Δεληβάνη. Ο Μακάριος όμως, πρόσθετε, "δεν εννοεί να συνετισθή. Συνεχίζει όπως αυτός θέλει. Χωρίς να ειδοποιήσει την Ελληνικήν Κυβέρνησιν ετοιμάζει σχέδιον όπως διεξαγάγη εκλογάς".

Οι κατηγορίες εναντίον του Προέδρου Μακαρίου συνάσπισαν τους υποστηρικτές του μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν και το ΑΚΕΛ, το οποίο σε ψήφισμά του σε παγκύπρια σύσκεψη στελεχών του προς τον Αρχιεπίσκοπο τόνιζε **(8.2.1965)**:

"Παραμένοντας σταθερά και με συνέπεια προσηλωμένο στην γραμμή της αδέσμευτης ανεξαρτησίας-αυτοδιάθεσης-ένωσης το ΑΚΕΛ διαδηλώνει την αμέριστη υποστήριξη του Κόμματος προς την Α.Μ. τον Πρόεδρον της Κυπριακής Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση του στον αγώνα για την αδέσμευτη ανεξαρτησία της Κύπρου, την αυτοδιάθεση-ένωση και καλεί τον κυπριακό λαό να συσπειρωθή ακόμα περισσότερο γύρω από την πατριωτική γραμμή της Κυβέρνησης Μακαρίου και να δώσει στην Κυβέρνηση ολόπλευρη την υποστήριξη του για να ματαιωθούν τα συστατικά και υποχθόνια σχέδια των ιμπεραλιστών-εχθρών της ενθικής μας υπόθεσης".

Την επομένη η Συντονιστική Επιτροπή των Συνεργαζομένων Οργανώσεων Κύπρου με Πρόεδρο τον Αλέξανδρο Τσαγγαρίδη σε ανακοίνωση της ερμήνευε ως

εξής τις επιθέσεις εναντίον του Προέδρου Μακαρίου:

"Η Συντονιστική Επιτροπή δεν έχει ούτε την ελαχίστην αμφιβολίαν ότι κατά του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου επίθεσις αποτελεί μίαν ανίερον συκοφαντικήν εκστρατείαν σκοπούσαν να υποσκάψη το κύρος της Κυπριακής εθνικής ηγεσίας και να καταστρέψη την αρραγή πατριωτικήν ενότητα του λαού μας, επί της οποίας συνεθλίβησαν αι επιθέσεις και οι εκβιασμοί των εχθρών της Κύπρου.

Οι πρωτοστατήσαντες εις την ανίερον συκοφαντικήν εκστρατείαν πολιτικοί και δημοσιογραφικοί κύκλοι της "Ελευθερίας" των Αθηνών, της αντιπολιτευτικής Αθηναϊκής "Ημέρας" και μερικών άλλων εντύπων, εξετόξευσαν κατά του προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κυβερνήσεως της Κύπρου την σοβαράν κατηγορίαν της εσχάτης προδοσίας. Κατηγόρησαν ότι τον παρελθόντα Ιούλιον η Ένωσις προσεφέρθη αλλ' απερρίφθη.

Η Συντονιστική Επιτροπή είναι εις θέσιν να γνωρίζη τι είναι εκείνο το οποίον προσεφέρθη κατά τον παρελθόντα Ιούλιον. Αι δύο εκδόσεις του περιφήμου σχεδίου Ατσεσον ημπορεί να αποτελούν Ένωσιν διά μερικούς πολιτικούς και μερικούς δημοσιογράφους, οι οποίοι βιάζονται να κλείσουν όπως όπως το κυπριακόν εθνικόν θέμα, διότι έτσι συμφέρει εις την συμμαχίαν του ΝΑΤΟ.

Διά τον λαόν της Κύπρου όμως και είμεθα βέβαιοι δι' όλους τους Έλληνας πατριώτας, το σχέδιον Ατσεσον εάν εγένετο δεκτόν θα ισοδυνάμει με μίαν νέαν εθνικήν τραγωδίαν, παρομοίαν εκείνης την οποίαν το Έθνος υπέστη εις την άλλοτε ελληνικήν Μικράν Ασίαν. Η Συντονιστική Επιτροπή πιστεύει επίσης ότι οιαδήποτε απόπειρα διά πραξικοπηματικήν Ένωσιν θα είχεν ως αποτέλεσμα τον διαμελισμόν της Κύπρου με κυρίαρχους βάσεις διά την Τουρκίαν Αμερικήν, Αγγλίαν και το ΝΑΤΟ.

Η Συντονιστική Επιτροπή καταδικάζουσα την κατά του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου ανίερον και πολιτικώς ανήθικον συκοφαντικήν εκστρατείαν

διακηρύττει διά μίαν εισέτι φοράν την
συμπάραστασιν της και την συμπάραστασιν όλων των
μετεχουσών εις αυτήν οργανώσεων προς τον Πρόεδρον
της Δημοκρατίας και την Κυβέρνησιν ανεπιφυλάκτως
υποστηρίζομεν την υπό της Κυπριακής Κυβερνήσεως
και της Ελληνικής Κυβερνήσεως διακηρυχθείσαν
πολιτικήν γραμμήν διά την επιτυχίαν της οποίας θα
συνεχίσωμεν εργαζόμενοι".